

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра судової медицини, медичного правознавства
ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса

Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«МЕДИЧНЕ ПРАВО»

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

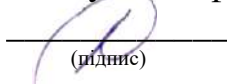
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
судової медицини, медичного
правознавства імені заслуженого
професора. М.С.Бокаріуса

Протокол від
«30» серпня 2024 року № 07

Завідувач кафедри

(підпис)

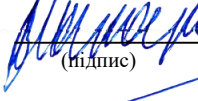
О.В. Дунаєв
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем хірургічного
профіля

(назва)

Протокол від
«30» серпня 2024 року № 01

Голова

(підпис)

В.В. Макаров
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. ДУНАЄВ ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ - завідувач кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, д.мед.н, професор.

2. КАПУСТНИК ВОЛОДИМИР ВАЛЕРІЙОВИЧ - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, д.юр.н., доцент

3. КРИВЕНКО ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, к.юр.н., доцент

4. ЛЕОНТЬЄВ ПАВЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, к.мед.н., доцент

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ПІБ викладача	Капустник Володимир Валерійович , доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса, доктор юридичних наук, доцент
Інформація про викладача	<i>Професійні інтереси: судова експертиза, правознавство, медичне право, медичне законодавство, оперативно-розшукова діяльність, протидія злочинам</i> <i>Профайл викладача:</i> http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=505
Контактний тел.	+38 (050) 533-33-30
Корпоративний E-mail:	vv.kapustnik@knmu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> розклад: місце проведення:	<i>кожний вівторок з 15.00 до 17.00 год.</i> <i>м.Харків, вул. Амосова, б. 35, кафедра судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса за попередньою домовленістю,</i> https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=175
<u>он-лайн</u> <u>консультації:</u>	
Локація	<i>м.Харків, вул. Амосова, б. 35</i> https://maps.app.goo.gl/tuAPfdcEn8q5qCydA

ПІБ викладача	Кривенко Олександр Іванович доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса, кандидат юридичних наук, доцент
Інформація про викладача	<i>Професійні інтереси: судова експертиза, правознавство, медичне право, медичне законодавство, оперативно-розшукова діяльність, протидія злочинам</i> <i>Профайл викладача:</i> http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=505
Контактний тел.	+38 (096) 220-80-80
Корпоративний E-mail:	oi.kryvenko@knmu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> розклад: місце проведення:	<i>кожний вівторок з 15.00 до 17.00 год.</i> <i>м.Харків, вул. Амосова, б. 35, кафедра судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса за попередньою домовленістю,</i> https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=175
<u>он-лайн</u>	

<u>консультації:</u>	
Локація	<i>м.Харків, вул. Амосова, 35</i> <i>https://maps.app.goo.gl/tuAPfdcEn8q5qCydA</i>

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Медичне право» складений відповідно освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація».

Опис освітнього компоненту (анотація). ОК «Медичне право» спрямований сформуванню правовий світогляд майбутніх фахівців у галузі охорони здоров'я, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки у професійній медичній діяльності, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука. ОК має на меті не лише надати необхідні знання, а й навчити правильно використовувати правові норми при виконанні відповідних ролей у суспільстві – як у професійній медичній діяльності, так і в особистому житті. Адже сьогодні однією з найважливіших проблем у правовій галузі є низький рівень правової культури, що призводить до негативних наслідків у нашому суспільстві. Саме тому, особливо в сучасних умовах, вивчення здобувачами освіти зазначеного ОК набуває особливого значення, сприяє опануванню загально-цивілізаційних цінностей, формуванню необхідного рівня правової та політичної культури, виробленню навиків електоральної поведінки, оволодінню механізмами свідомої реалізації себе у правовому та політичному житті та ознайомлення з основами юридичних взаємин «медичний працівник – пацієнт».

Предметом вивчення освітнього компоненту є забезпечення отримання теоретичних знань і вироблення навиків щодо практичного застосування норм права, сприяння формуванню у здобувачів освіти високого рівня правосвідомості та підвищення правової культури, а також недопущення правового нігілізму.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітній компонент «Медичне право» є необхідною складовою у компетентнісному підході до формування медичного працівника, який зобов'язаний розуміти спектральність системи права України, знати національну нормативно-правову базу, основи права в медицині, в разі потреби має коректно застосувати отриманні знання у практичній діяльності. Він пов'язаний зі знаннями освітніх компонентів загальної підготовки (таких як історія та культура України, філософія, латинська мова та медична термінологія) та освітніх компонентів професійної підготовки (таких як акушерство та гінекологія (за професійним спрямуванням), неврологія (за професійним спрямуванням), травматологія та ортопедія(за професійним спрямуванням) тощо), які здобувачі освіти будь-якого профілю вивчають протягом усього навчання.

Переквізити. Вивчення освітнього компонента «Медичне право» передбачає попереднє опанування таких освітніх компонентів: історія та культура України, філософія, латинська мова та медична термінологія, основи педагогіки та психології тощо.

Постреквізити. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні освітніх компонентів професійної підготовки.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=175>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета викладання освітнього компоненту «Медичне право» полягає у формуванні певних компетентностей у галузі медичного права у здобувачів освіти першого бакалаврського рівня, які навчаються за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», для подальшої активної діяльності із забезпечення прав людини у галузі охорони здоров'я, а також для підвищення правосвідомості фахівців у галузі охорони здоров'я шляхом отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань і практичних юридичних навиків для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у галузі охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями освітнього компоненту «Медичне право» є отримання знань, вмінь та компетентностей у разі виконання медичним працівником функцій свідомої та компетентної особи в галузі охорони здоров'я населення і медичного права України, а також розгляд основних понять юриспруденції, таких як законність і правопорядок, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура, у тому числі у галузі охорони здоров'я, неухильне забезпечення здійснення прав і обов'язків всіх суб'єктів медичної діяльності.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1 Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами освіти **компетентностей:**

- *інтегральні:* здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

- *загальних компетентностей:*

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- спеціальних (фахових) компетентностей:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

1.3.2 Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних,

медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальний навичок (Soft skills):

Знати понятійно-категоріальний апарат у галузях права, джерела галузей права України, тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я, а також свої соціальні та громадські права та обов'язки. Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї. Здатність донести свою громадську та соціальну позицію. Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність. Знати і вміти правомірно користуватися медичним законодавством України.

Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених медико-правових завдань. Вміти визначити мету та завдання в медичній практиці, бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків. Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків. Відповідати за якісне виконання поставлених завдань, профілактику захворюваності, правильне діагностування та лікування і надання інших видів медичної допомоги.

Вміти реалізовувати свої права та обов'язки, захищати свої права та законні інтереси з посиланням на законодавство України, здійснювати пошук потрібних правових норм, усно та письмово, логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси, самостійно працювати з текстами основних нормативних законодавчих актів. працювати із законодавством України та міжнародними і регіональними стандартами у сфері охорони здоров'я, готувати необхідні правові документи, усвідомлювати наслідки професійної діяльності медичних працівників, аналізувати правову природу медичної допомоги.

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,0 кредита	Галузь знань: <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	вибірковий	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>227 «Терапія та реабілітація»</u>	Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
		2-й	-
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 годин самостійної роботи студента – 70 годин	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) ОПП: <u>«Фізична терапія, ерготерапія»</u>	Лекції	
		10 год.	-
		Практичні, семінарські	
		40 год.	-
		Лабораторні - не має	
		Самостійна робота	
		70 год.	-
		Індивідуальні завдання: не має	
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Медичне право України в системах права і законодавства. Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні	2	Проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда, презентація
2	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я і прав людини.	2	
3	Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони здоров'я в Україні. Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Договір про надання медичних послуг. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій	2	
4	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	2	
5	Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	2	

Всього годин	10	
---------------------	-----------	--

2.2.2 Семінарські заняття – немає.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Медичне право України в системах права і законодавства	4	Моделювання процесів і ситуацій, індивідуальні (групові) творчі роботи, кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
2	Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні	4		
3	Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони здоров'я в Україні	2		
4	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Договір про надання медичних послуг. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій	4		
5	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я	4		
6	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	2		
7	Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	4		
8	Дефекти надання медичної допомоги. Медична експертиза та контроль якості медичної допомоги за законодавством України. Ятрогенія	4		
9	Правове регулювання надання медичної допомоги в Україні	2		
10	Правове регулювання здійснення сімейної медицини в Україні	2		
11	Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб. Право громадського здоров'я	2		
12	Правове забезпечення донорства і трансплантології в Україні	2		
13	Правове регулювання провадження фармацевтичної діяльності та забезпечення населення лікарськими засобами і виробами медичного призначення в Україні. Інтелектуальна власність у охорони здоров'я	2		
14	Правове регулювання надання медичної допомоги уразливим верствам населення	2		
Всього годин:		40		

2.2.4. Лабораторні заняття – немає.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Медичне право України в системах права і законодавства	6	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
2	Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні	6		
3	Основи господарської діяльності та страхування у сфері охорони здоров'я в Україні	6		
4	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Договір про надання медичних послуг. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій	6		
5	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я	6		
6	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	6		
7	Дефекти надання медичної допомоги. Медична експертиза та контроль якості медичної допомоги за законодавством України	6		
8	Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	8		
9	Правове регулювання надання медичної допомоги в Україні	5		
10	Правове регулювання здійснення сімейної медицини в Україні	3		
11	Законодавче забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб. Право громадського здоров'я	3		
12	Правове забезпечення донорства в Україні	3		
13	Правове регулювання провадження фармацевтичної діяльності та забезпечення населення лікарськими засобами і виробами медичного призначення. Інтелектуальна власність у галузі охорони здоров'я	3		
14	Правове регулювання надання медичної допомоги уразливим верствам населення	3		

	Всього годин	70	
--	---------------------	-----------	--

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Система оцінювання та вимоги (види контролю, методи контролю, форми контролю, критерії оцінки рівня знань, умови допуску до підсумкового контролю)

При вивченні освітнього компоненту застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу освітнього компоненту, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди здобувачів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль проводиться після завершення вивчення освітнього компоненту.

Формою контролю є «залік». Бали для освітніх компонентів розраховуються як середнє арифметичне балів поточного контролю за всі теми впродовж всього періоду вивчення освітнього компоненту (з точністю до сотих) за таблицею «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)», що додається автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. Загальна навчальна діяльність визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано» або «не зараховано».

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...» (таблиця 2). Наказ ХНМУ від 21.08.2021 р. №181.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137

4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Після завершення вивчення освітнього компоненту завуч або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку у індивідуальний навчальний план та заповнює відомості успішності з освітнього компоненту.

3.2. Питання до заліку:

1. Медичне право України як правове утворення: поняття, завдання, предмет.
2. Принципи і функції медичного права України.
3. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.
4. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.
5. Міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини.
6. Регіональні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини.
7. Місце декларації прав людини в системі охорони здоров'я України.
8. Права пацієнтів за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.

9. Права медпрацівників за міжнародними актами у охорони здоров'я і прав людини.
10. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.
11. Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.
12. Систематизація законодавства України про охорону здоров'я.
13. Біоетика, біоправо та медичне право: проблеми співвідношення
14. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення і застосування.
15. Страхування професійної відповідальності медичних працівників.
16. Страхування медичних працівників, що виконують свої професійні обов'язки.
17. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна).
18. Право на медичну допомогу за законодавством України.
19. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
20. Договір про надання медичних послуг: поняття, характеристика та особливості.
21. Договірна відповідальність у сфері охорони здоров'я.
22. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, характеристика.
23. Право людини на життя: поняття, зміст і загальна характеристика.
24. Право людини на медичну інформацію.
25. Право людини на медичну таємницю.
26. Право людини на згоду на медичне втручання.
27. Право на відмову від медичного втручання.
28. Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин.
29. Загальна характеристика прав пацієнта.
30. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
31. Морально-етичні засади взаємин «лікар-пацієнт».
32. Правове регулювання професійних обов'язків медичних працівників.
33. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.
34. Поняття і види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
35. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
36. Позасудова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
37. Види правопорушень та відповідальності у сфері охорони здоров'я
38. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я.
39. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
40. Адміністративно-правова відповідальність у медичному праві.

41. Кримінальна відповідальність медичних працівників.
42. Звільнення від юридичної відповідальності медичних працівників.
43. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України.
44. Міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
45. Експертна діяльність у сфері охорони здоров'я: національне і зарубіжне законодавство.
46. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.
47. Судово-медична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
48. Судово-психіатрична експертиза: загальна характеристика та роль.
49. Судово-психологічна експертиза: загальний аналіз і роль у сфері медичного права.
50. Військово-медична експертиза: загальна характеристика та роль.
51. Альтернативна медична експертиза: загальний аналіз і роль у сфері медичного права.
52. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
53. Медична помилка та нещасний випадок.
54. Ятрогенна патологія: актуальність і основні причини виникнення.
55. Ускладнення за результатами медичних втручань та їх правові наслідки.
56. Контроль якості медичної допомоги: поняття, види, суб'єкти.
57. Правовий статус лікаря, який надає первинну медичну допомогу.
58. Поняття та види донорства за законодавством України.
59. Поняття і принципи донорства крові та її компонентів.
60. Законодавче забезпечення донорства органів та інших анатомічних матеріалів.
61. Юридична регламентація донорства репродуктивних клітин в Україні.
62. Нормативно-правове забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб.
63. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом.
64. Правовий статус медичних працівників в умовах угрози інфікування ВІЛ.
65. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.
66. Основи господарської діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні.
67. Поняття господарської діяльності у сфері охорони здоров'я.
68. Порядок та умови ліцензування господарської діяльності.

- 69. Ліцензування й акредитація закладів охорони здоров'я.
- 70. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності.
- 71. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання у сфері охорони здоров'я.
- 72. Акредитація закладів охорони здоров'я.
- 73. Особливості правового статусу фізичних осіб підприємців як суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я.
- 74. Особливості оподаткування у сфері охорони здоров'я
- 75. Правове регулювання здійснення приватної практики.

3.4. Індивідуальні завдання:

не передбачені

3.5. Правила оскарження оцінки

Подання заяви про апеляцію здійснюється здобувачем освіти особисто у письмовій формі не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів складання підсумкового контролю.

Здобувач освіти подає заяву до деканату. Декан реєструє заяву у навчально-методичному відділі та надає на підпис ректору. Готує проект наказу про склад апеляційної комісії, повідомляє здобувачу освіти дату та місце засідання апеляційної комісії

Якщо здобувач освіти бажає додати до заяви додаткові документи, то він повинен це зробити під час подання заяви (письмові роботи додатково не надаються). Заяву розглядають не пізніше двох наступних робочих днів після її подання в присутності студента. У випадку відсутності студента секретарем комісії у протоколі засідання має зробити відповідний запис.

Результати апеляції оголошуються здобувачу освіти відразу після закінчення розгляду його заяви. Здобувач освіти особисто робить запис у протоколі засідання апеляційної комісії про отримання результатів розгляду його справи.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття. Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,

- толерантність до інших та їхнього досвіду,
  - сприйнятливність та неупередженість,
  - здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/ки,
  - ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
  - я-висловлювання,
- коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів/ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
  - пити безалкогольні напої;
  - фотографувати слайди презентацій;
  - брати активну участь у ході заняття.
- заборонено:
- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
  - палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
  - нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
  - грати в азартні ігри;
  - наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
  - галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач - здобувач освіти»,

«здобувач освіти - здобувач освіти», «здобувач освіти - група здобувачів».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова.

1. Медичне право. Підручник. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менджул М.В. Ужгород, ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с.
2. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: Підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. С.Г. Стеценка. Київ : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 529 с.
3. Логвиненко Б.О. Науково-практичний коментар до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Київ : Дакор, 2021. 272 с.
4. Чеховська І.В. Медичне право України: навчальний посібник / І.В. Чеховська. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 480 с.
5. Грін О.О. Загальне медичне право: навчальний посібник. Альбом схем. Харків : Право, 2017. 208 с.
6. Грін О.О. Основи медичного права: навчальний посібник. Альбом схем. Харків : Право, 2020. 377 с.
7. Медико-правовий тлумачний словник. За ред. І.Я. Сенюти. Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2010. 540 с.
8. Медичне право України: Практикум / Волков В.Д., Дешко Є.М., Мазур Ю.В. Донецьк : Сучасний друк, 2010. 249 с.
9. Миронова Г.А. Модернізація цивільного законодавства у сфері надання медичної допомоги. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 200 с.
10. Права приватної особи в умовах пандемії COVID-19: проблеми здійснення і захисту : монографія / Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Беляков К.І. Запоріжжя : Гельветика, 2020. 404 с.

Допоміжна

11. Капустник В. В., Кривенко О.І. Стащак А.Ю., Сокол В.К. Дискусійні питання щодо правомірності отримання подарунків лікарями // Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми : тези доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 трав. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Консультат. місія Європейського Союзу. — Харків : ХНУВС, 2019. — с. 91-93.

12. Кривенко О., Стащак А., Капустник В. Пандемія Covid-19: юридичне обґрунтування відсутності на роботі через самоізоляцію // Economic and Social-focused Issues of Modern World: International Scientific Conference (November 17-18, 2020). – Bratislava, 2020. – с. 364-369.

13. Кривенко О.І., Капустник В. В., Стащак А.Ю. Карантинні обмеження у вигляді тимчасового припинення планових госпіталізацій пацієнтів в Україні з точки зору медичного права // Розвиток медичного права України в контексті євроінтеграційних та глобалізаційних процесів: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. - Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ, 10 грудня 2020 р.)

14. Кривенко О.І., Стащак А.Ю., Капустник В.В. Самоізоляція в умовах пандемії COVID-19 з точки зору трудових правовідносин // COVID-19: судово-медичні та юридичні аспекти: Матеріали міжвідомчої науково-практичної конференції, 6 листопада 2020 року //Український науково-медичний молодіжний журнал. - № 3 (118). – 2020. – с. 49-51.

15. Майданик Н.І. Право на медичну допомогу осіб, які позбавлені волі. Н.І. Майданик. Київ : Алерта, 2013. 36 с.

16. Майданик Р.А. Медичне право в системі права України. Р.А. Майданик. Київ : Алерта, 2013. 48 с.

17. Майданик Р.А. Репродуктивні права. Сурогатне материнство. Р.А. Майданик. Київ : Алерта, 2013. 48 с.

18. Майданик Р.А. Страхування зобов'язань з надання медичної допомоги. Р.А. Майданик. Київ : Алерта, 2013. 64 с.

19. Методичні матеріали до вивчення навчальної дисципліни «Медичне право» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право») для студентів III курсу / уклад. О.Т. Зима. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. 37 с.

20. Моральна шкода. Все, що потрібно знати юристу ...і трохи більше / В. І. Манукян ; пер. з рос. О.М. Уліщенко. Харків : Право, 2020. 568 с.

21. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 томах / Дзера О.В., Луць В.В., Кузнєцова Н.С. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 1800 с.

22. Островська Б.В. Міжнародно-правове регулювання права людини на життя в контексті біоетики : монографія. Київ : Логос, 2019. 604 с.

23. Павленко О.В., Скрипников П.М., Шиленко Д.Р., Плужник А.В., Куценко В.А., Бугорков І.В., Дрогомирецька М.С. Приватна стоматологічна практика: юридичні, економічні, фінансові, облікові та соціальні аспекти в стоматології. Київ : Червона Рута-Турс, 2009. 384 с.

24. Права людини у сфері охорони здоров'я: практикум / за ред. Р.А. Майданика. Київ : Алерта, 2013. 116 с.

25. Права людини у сфері охорони здоров'я: практичний посібник. Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2012. 552 с.

26. Сенюта І.Я. Джерела правового регулювання цивільних відносин у сфері надання медичної допомоги. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 416 с.
27. Сенюта І.Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 640 с.
28. Сенюта І.Я. Цивільно-правовий захист права на медичну допомогу: методичні рекомендації. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 64 с.
29. Стацк А. Ю., Кривенко О. І., Капустник В. В. Дії медичного закладу при отримання запитів щодо надання медичної інформації //Ювілейні терапевтичні читання. Клінічна та профілактична медицина: досвід та нові напрямки розвитку: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвячені 100- річчю від дня народження академіка Л. Т. Малої, 11-12 квітня 2019 р. /за ред. Г.Д. Фадеєнко та ін. – Х., 2019. – с. 235.
30. Стеценко В.Ю. Медичне право України (реформування охорони здоров'я в умовах страхової медицини): монографія / В.Ю. Стеценко, Г.М. Токарев; за заг.ред. С.Г. Стеценка. Київ : Атіка, 2012. 144 с.
31. Стеценко С.Г. Медичне право України (правове забезпечення лікарської таємниці): монографія / В.Ю. Стеценко, монографія / С.Г. Стеценко, І.В. Шатковська. Київ : Алерта, 2010. 144 с.
32. Триньова Я.О. Сурогатне материнство. Настільна книга адвоката, лікаря, сурмами, генетичних батьків та правоохоронця. Київ : Норма права, 2021, 356 с.
33. Чечерський В.І. Право на репродукцію (відтворення) у системі основоположних прав людини: конституційно-правове дослідження. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 416 с.
34. Юдін О.Ю. Безпечна медична практика. Захист лікаря від претензій пацієнтів. Київ : Інтерсервіс, 2020. 186 с.
35. Юдін О.Ю. Приватна медична практика. Юридичні поради з побудови і захисту бізнесу. Київ : Інтерсервіс, 2020. 190 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE –

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=175>

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_grup_ad.pdf